

Najaarsnota

2024

GEMEENTE HATTEM

INHOUDSOPGAVE	PAGINA
Voorwoord	2
Samenvatting financieel	2
Resultaat bijstellingen	2
Leeswijzer	3
Richtlijnen	3
Voortgangsrapportage voorjaarsnota 2024	
A Relevante mutaties in de exploitatie	4
B Bijstelling ramingen 2024-2027	15
C Investerings 2024	16
D Mutaties van inzetbare reserves en voorzieningen	18
Advies	19

VOORWOORD

Wij bieden U hierbij de Najaarsnota 2024 aan. De Najaarsnota heeft als doel tussentijds te rapporteren over de realisatie en uitvoering van de begroting en geeft de stand van zaken weer met de financiële consequenties voor het lopende begrotingsjaar. Wij richten ons daarbij primair op afwijkingen van de realisatie ten opzichte van de Begroting 2024. De peildatum is 1 oktober.

Onderkende structurele bijstellingen zijn opgenomen in de Begroting 2025 voor de jaren 2025-2028.

De Najaarsnota 2024 wordt gelijktijdig met de Begroting 2025-2028 in procedure gebracht. Waarbij in de planning is voorzien dat het collegebesluit over de najaarsnota wordt genomen vóór het raadsbesluit over de begroting. Zodat de raad kennis kan nemen van de financiële uitkomst van de najaarsnota en de daarin opgenomen ontwikkelingen die van invloed zijn op de financiële positie van de gemeente.

SAMENVATTING FINANCIËEL

Het geprognosticeerde begrotingsresultaat 2024 bedraagt **€ 435.200 nadelig** na de vaststelling van de voorjaarsnota en na verwerking van de voorliggende najaarsnota en is als volgt opgebouwd:

Saldo primaire begroting 2024	€	346.200 V
1e-begrotingswijziging - Septembercirculaire 2023	€	161.700 V
2e-begrotingswijziging - Voorjaarsnota	€	<u>- 1.046.600 N</u>
Saldo begroting 2024 na Voorjaarsnota	€	<u>- 538.700 N</u>
3e-begrotingswijziging - Najaarsnota	€	<u>103.500 V</u>
Saldo begroting 2024 na wijzigingen:	€	<u>- 435.200 N</u>
		=====

De bijstelling van de exploitatiebudgetten in de najaarsnota is € 1.159.200 negatief. Door verrekeningen met de reserves van € 1.262.700 is het resultaat van de Najaarsnota 2024 per saldo € 103.500 positief. Voorgesteld wordt het saldobedrag van € 103.500 positief toe te voegen aan de algemene reserve.

Samenvatting mutaties en bijstelling van budgetten in de Najaarsnota 2024

Per saldo zijn de mutaties van de baten en de lasten € 103.500 voordelig, waarvan € 1.573.000 voordelig en € 1.469.500 nadelig. De budgettaire neutrale bijstellingen zijn niet opgenomen in de onderstaande specificatie.

Voordelige financiële gevolgen:

• Vrijval reserve Sociaal domein - deel MO/BW	€	600.000
• Uitkering circulaire Gemeentefonds (mei en september 2024)	€	537.000
• Hogere baten uit dividenden en winstuitkeringen	€	120.500
• Vaststelling jaarrekeningen 2022 en 2023 Zwembad en MFC de Marke	€	104.000
• Hogere inkomsten OZB	€	81.500
• Hogere inkomsten anterieure overeenkomsten buitengebied	€	80.000
• Aframen onderhoudslasten gymnastiekaccommodaties	€	50.000

Nadelige financiële gevolgen:

• Hogere lasten – per saldo – inleenpersoneel	€	600.000
• Hogere lasten Jeugdzorg in natura (ZIN)	€	500.000
• Hogere lasten Participatiewet	€	185.000
• Lagere baten bouwleges IKC I	€	146.000
• Per saldo hogere lasten door onderwerpen kleiner dan € 50.000	€	38.500

LEESWIJZER

Achtereenvolgens wordt in de Najaarsnota 2024 behandeld:

- A. Relevante mutaties in de exploitatie per programma
- B. Bijstelling ramingen 2024
- C. Stand van zaken investeringen 2024
- D. Mutaties van inzetbare reserves en voorzieningen

Wij besluiten deze nota met een advies.

RICHTLIJNEN

In overeenstemming met de richtlijnen opgenomen in de 'Routeplanner' Planning en Control cyclus 2024, wordt bij financiële bijstellingen gerapporteerd over (verwachte) afwijkingen (over- en onderschrijdingen) op de oorspronkelijke ramingen van de budgetten groter dan 10% met een minimum van € 10.000.

Bijstellingen op de budgetten lager dan dit bedrag zijn bij het onderdeel 'Financiële consequenties' per saldo opgenomen onder de omschrijving: 'totaal budgetaanpassingen < € 10.000'.

Om wille van de inzichtelijkheid en de herkenbaarheid kan het voorkomen dat we bij een onderwerp van de richtlijn '< € 10.000' afwijken.

A. RELEVANTE MUTATIES IN DE EXPLOITATIE

PROGRAMMA 1 - SOCIAAL STERK

Stand van zaken investeringen

Renovatie sportvelden (investeringsnummers 945190 en 945191)

De uitbreiding van de geraamde werkzaamheden en de aanschaf van extra materialen zorgt ervoor dat er een aanvullend investeringskrediet van € 140.000 benodigd is. De werkzaamheden worden zoals gepland afgerond in 2025. Door de aanvullende investeringen nemen de kapitaallasten toe met € 16.000 (N) vanaf 2026.

RELEVANTE FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN

1A - OPGROEIEN EN ONTWIKKELEN

Kosten jeugdhulp

We zien een landelijke trend dat de kosten voor Jeugdhulp in 2024 hoger uitvallen dan begroot. De kosten stijgen door volumestijging. Met name de inzet van relatief dure zorg met verblijf, gecombineerd met de fors hogere tarieven voor verblijf in kleinschalige voorzieningen en jeugdbeschermingsmaatregelen, hebben invloed op de stijgende kosten. Daarnaast wordt vaker duurdere jeugdhulp ingezet vanwege de toegenomen complexiteit.

Ook in Hattem is dit de trend en daarom wordt het lastenbudget met € 500.000 (N) verhoogd.

Integraal Zorg Akkoord (IZA)

Voor de transformatie van zorg naar gezondheid is Hattem deelnemer in de samenwerkingsregio Apeldoorn-Zutphen. In 2024 ontvangt Hattem een aandeel in het regiobudget van € 148.000 (V) van de centrumgemeente Apeldoorn. We voegen € 148.000 (N) voor de uitvoering van de werkagenda toe aan het lastenbudget.

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

<i>Opgroeien en ontwikkelen</i>	2024			
Bijstellingen	- 500.000 N			

1B – WERK

Inburgering

Vanaf 2024 ontvangt de gemeente een hogere specifieke uitkering voor de inburgering van nieuwkomers (de SPUK NWI). Gebruikelijk is dat we de lasten begroten gelijk aan de baten. Echter, in de primaire begroting 2024 was dat niet het geval. In de Najaarsnota 2024 herstellen we deze omissie waardoor er een voordeel ontstaat € 47.000 (V).

De SPUK Onderwijsroute was primair niet begroot in 2024. Ook deze omissie wordt hersteld door zowel de baten (V) als de lasten (N) budgetneutraal te begroten voor € 11.000.

Participatiewet

Voor 2024 is de BUIG-uitkering per 1 oktober definitief vastgesteld op een bedrag van € 1.847.000. De verwachte uitgaven in 2024 voor alle uitkeringsbudgetten binnen de Participatiewet worden geraamd op circa € 2.100.000, voornamelijk door een toename in bijstandsuitkeringen. Dit leidt tot een verwacht tekort van € 253.000 (N). Er kan een vangnetuitkering op de BUIG worden aangevraagd, de berekende hoogte van deze uitkering is € 68.000 (V). Het eigen risico binnen de vangnetregeling bedraagt € 185.000 en komt ten laste van het resultaat van de najaarsnota.

Kanttekening: de rekentool voor 2024 van het Rijk verschijnt later dit jaar. De berekeningen zijn gemaakt op basis van de rekentool 2023.

Sociale werkvoorziening

We voegen de verhoogde bijdrage uit de meicirculaire 2024 voor de *integratie uitkering Participatie WSW* toe aan het lastenbudget voor € 114.000 (N). Dit bedrag is een mix van onder andere loon- en prijsbijstelling 2024, verhoging rijksbijdrage beschut werk en een tegemoetkoming in verband met de financiering rondom de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven.

Bijzondere bijstand

Dit jaar hebben we, mede door de verhoogde huisvestingstaakstelling, een significante toename gezien in de instroom binnen de Participatiewet. Deze stijging heeft geleid tot een groter aantal aanvragen voor inkomensondersteuning, waaronder de bijzondere bijstand. Het aantal aanvragen ligt daardoor hoger dan oorspronkelijk begroot. Het lastenbudget wordt met € 25.000 (N) bijgesteld.

Sociale recherche

Hatterm valt onder de gemeenschappelijke regeling met de gemeente Zwolle, die deze taken namens Hatterm uitvoert. Om aan de gemaakte afspraken te voldoen, is het noodzakelijk de lasten aan te passen met € 10.000 (N).

Inkomenstoeslag

Dit jaar hebben we, mede door de verhoogde huisvestingstaakstelling, een significante toename gezien in de instroom binnen de Participatiewet. Deze stijging heeft geleid tot een groter aantal aanvragen voor inkomensondersteuning, waaronder de individuele inkomensstoeslag.

Het aantal aanvragen ligt daardoor hoger dan oorspronkelijk begroot en daarom wordt het lastenbudget met € 13.250 (N) bijgesteld.

Armoedebestrijding kinderen

In 2023 hebben wij het voorschotbedrag van € 15.085 verstrekt aan Stichting Leergeld Noord Veluwe. Uit de verantwoordingsinformatie is gebleken dat de werkelijke uitgaven hoger zijn uitgevallen dan de verleende subsidie. Om de stichting in staat te stellen uitvoering te blijven geven aan de financiële tegemoetkomingen voor kinderen die in armoede opgroeien, is het noodzakelijk de subsidie op te hogen en daarmee voor het jaar 2023 vast te stellen op € 40.085. Hierdoor wordt het lastenbudget met € 25.000 (N) bijgesteld.

Uitvoeringskosten uitkeringsadministratie Oldebroek (UA)

Op basis van het beschikbare budget voor de werkzaamheden die de UA voor Hatterm verricht en de voorschotfactuur 2024 die van de gemeente Oldebroek is ontvangen, is het budget niet toereikend. Het tekort bedraagt € 31.500 (N).

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

<i>Werk</i>	2024			
Bijstellingen	- 357.000 N			

1C – ZORG**Overschot budget 2023 MO/BW regio Oost-Veluwe**

De gemeente Apeldoorn ontvangt als centrumgemeente het regiobudget. Het overschot financiële bijdrage 2023 voor Maatschappelijke opvang en Beschermd wonen (MO/BW) van de regionale samenwerking MO/BW Oost-Veluwe is uitgekeerd aan de regiogemeenten, waaronder Hattem. De uitkering bedraagt voor Hattem € 113.000 (V).

Voorgesteld wordt dit bedrag te doteren aan de reserve Sociaal Domein en later weer in te zetten ten behoeve van investeringen in de lokale sociale infrastructuur voor mensen met psychische en psychosociale kwetsbaarheid. Daarmee wordt de instroom in MO/BW voorkomen, en kunnen mensen ook weer sneller uitstromen naar zelfstandig wonen met ondersteuning uit de lokale Wmo. Zie programma 3c Financiering en dekkingsmiddelen onder Reserves.

Overheveling van regionaal naar lokaal budget 2024 MO/BW regio Oost-Veluwe

Conform het convenant regionale samenwerking MO/BW Oost-Veluwe wordt voor de volledige periode tot de implementatie van het nieuwe verdeelmodel, jaarlijks een bedrag overgeheveld uit het regionale MO/BW budget naar het budget voor de lokale WMO van iedere gemeente. Voor Hattem is dit een bate van € 4.500 (V). Dit bedrag wordt toegevoegd aan de reserve Sociaal Domein. Zie programma 3c Financiering en dekkingsmiddelen onder Reserves.

Maatschappelijke opvang regio IJsselvecht

De gemeente Zwolle ontvangt als centrumgemeente het regiobudget. De gemeente Hattem heeft een aandeel in dat budget. Het aandeel bedraagt in 2024 € 135.000 (V) en we stellen de begroting bij met dat bedrag.

Conform de afspraken die met de gemeenten Zwolle en Apeldoorn zijn gemaakt, wordt een deel van de middelen die we uit Zwolle ontvangen overgedragen aan de gemeente Apeldoorn, voor een bedrag van € 100.000 (N). Een bedrag van € 35.000 (N) wordt ingezet voor Bemoeizorg door de GGD IJsselland (Team Via).

Dak- en thuisloosheid regio IJsselvecht

De gemeente Zwolle ontvangt als centrumgemeente het regiobudget. De gemeente Hattem heeft een aandeel in dat budget. Het aandeel bedraagt in 2024 € 20.000 (V) en we stellen de begroting bij met dat bedrag.

Conform de afspraken die met Zwolle en Apeldoorn zijn gemaakt, wordt het bedrag dat we uit Zwolle ontvangen overgedragen aan de gemeente Apeldoorn, ook voor € 20.000 (N). Bedoeld voor de opvang van de doelgroep door en in Apeldoorn.

Wmo Zorg In Natura (ZIN)

Vanwege een hogere uitnutting dan verwacht, wordt het budget voor begeleiding bijgesteld met € 30.000 (N) en vanwege een lagere uitnutting dan verwacht wordt het budget voor dagbesteding met € 75.000 (V) bijgesteld.

Wmo PersoonsGebonden Budget (PGB)

Het aantal inwoners met een PGB neemt langzaam af. Met de nu bekende budgethouders wordt niet verwacht dat het totaal beschikbaar budget in de begroting 2024 volledig gebruikt gaat worden. Het neerwaarts bijstellen van het lastenbudget met € 50.000 (V) is mogelijk. Er blijft dan nog ruimte over in de begroting voor het geval er toch nog een budgethouder bij komt.

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

Zorg	2024			
Bijstellingen	212.500 V			

Zie programma 3c voor de reservemutaties van toevoegingen ad € 117.500

1D - WELZIEN EN SPORT**Kulturhus de Marke**

De Marke ontvangt jaarlijks op basis van de begroting een voorschot van de gemeente. Een positief exploitatieresultaat in een jaar leidt tot een terugvordering door de gemeente. Het resultaat van Kulturhus de Marke was positief, zowel in 2022 € 591 (V) als in 2023 € 60.576 (V). Beide bedragen vloeien terug naar de gemeente.

Zwembad Hattem

Het Zwembad ontvangt jaarlijks op basis van de begroting een voorschot van de gemeente. Een positief exploitatieresultaat in een jaar leidt tot een terugvordering door de gemeente. Het resultaat van het Zwembad was positief in 2023 € 42.813 (V). Dit bedrag vloeit terug naar de gemeente.

NB: het positieve resultaat 2022 is al verwerkt in de Voorjaarsnota 2024.

Gymnastiek accommodaties

In afwachting van het raadbesluit over de gymzalen en om desinvesteringen te voorkomen, worden in 2024 alleen absoluut noodzakelijk (onderhouds)werkzaamheden aan de gymzalen Spoorstraat en Eijerdijk uitgevoerd. Dit leidt tot een onderbesteding van het lastenbudget in 2024 van € 50.000 (V).

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

<i>Welzijn en Sport</i>	2024			
Bijstellingen	154.000 V			

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

Raming Programma 1 Sociaal Sterk	Begroting			
	2024			
Totaal relevante ontwikkelingen / bijstellingen	- 490.500 N			
Totaal budgetaanpassingen < € 10.000				
Kapitaallasten				
Dekking onvoorziene uitgaven				

Zie programma 3c voor de reservemutaties van toevoegingen ad € 117.500

PROGRAMMA 2 - WONEN, WERKEN EN RECREATIE

Stand van zaken investeringen

Herinrichting Dorpsweg/Eijerdijk (*investeringsnummers 942257 en 947220*)

Voor groot onderhoud en herinrichting van de wegen en de openbare ruimte van de Dorpsweg, Eijerdijk, Verlengde Parklaan (Eijerdijk tot Brandweerkazerne) en de kruising Eijerdijk-Rozenboomspoor-Hogenkamp heeft de raad investeringskredieten verstrekt.

In 2022 is het project aanbesteed, maar kon niet worden gestart met de uitvoering in verband met de lange levertijden van de gebakken materialen door de energiecrisis. In de zomer van 2023 is met de uitvoering gestart met het deel Eijerdijk, Verlengde Parklaan, kruispunt Rozenboomspoor. De uitvoering van de Dorpsweg zou hierop aansluitend worden uitgevoerd, echter door een bezwaar tegen het Groenplan via de bezwaarprocedure en later een beroep bij de rechtbank ligt de uitvoering sinds het najaar van 2023 stil.

Door meerdere redenen vallen de kosten voor de uitvoering van dit project hoger uit dan destijds begroot:

- hoge inflatie van de afgelopen jaren, met in het bijzonder de extreme prijsstijging van de gebakken materialen door de energiecrisis;
- aanpassingen in het ontwerp i.v.m. voortschrijdende inzichten;
- uitbreiding van de scope van het project door het Groen in het werkgebied integraal mee te nemen;
- Verdragingskosten door de bezwaarprocedure en het beroep bij rechtbank.

Op dit moment is het beroep nog in behandeling bij de rechtbank. De herstart van de werkzaamheden is afhankelijk van de uitspraak van de rechtbank. Doordat niet duidelijk is wanneer de werkzaamheden herstart kunnen worden is het momenteel nog niet duidelijk wat de totale meerkosten zijn door de opgelopen vertraging. In deze najaarsnota wordt een aanvullend investeringskrediet van € 430.000 gevraagd om de extra kosten te dekken die tot nu toe zeker zijn. Het resterende deel van het extra benodigd krediet zal worden opgevoerd zodra met zekerheid kan worden aangegeven wat de hoogte van dit extra krediet is.

RELEVANTE FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN

2A - RUIMTELIJKE ORDENING

Baten bouwleges

In afwachting van de voortgang met betrekking tot IKC I worden de in 2024 geraamde inkomsten vanuit de bouwleges met € 146.500 (N) verlaagd.

Opbrengsten Anterieure overeenkomsten

Na vaststelling van het Chw Bestemmingsplan Buitengebied zijn er diverse aanvragen voor een omgevingsvergunning aangevraagd voor nieuwbouwwoningen. Op basis van dit bestemmingsplan moet per woning € 8.000 aan bijdrage in de plankosten worden betaald. Dit wordt overeengekomen en vastgelegd in een anterieure overeenkomst. De verwachting is dat er voor 10 woningen een aanvraag omgevingsvergunning wordt ontvangen in 2024, wat neerkomt op een extra opbrengst van € 80.000 (V).

Inhuur Ruimtelijke Ordening

Er is al enige tijd een openstaande vacature voor een adviseur Ruimtelijke Ordening. Deze vacature ruimte wordt nu ingevuld met inhuur. Er is hiervoor € 125.000 begroot. De verwachting is dat de inhuurkosten uitkomen op € 175.000 vanwege extra inzet en gestegen tarieven. We stellen de begroting bij met € 50.000 (N).

Inhuur Omgevingswet

In de Voorjaarsnota 2024 is een bedrag toegekend van € 110.000 voor de Omgevingswet. Dit bedrag is ontoereikend gebleken om de transitiefase verder vorm te kunnen geven. Het nadeel wordt grotendeels veroorzaakt door het alsnog verwerken van de kosten van de samenwerking in H2O-verband en de hogere inhuurkosten voor projectleiding en ondersteuning. De verwachting is dat de extra kosten uitkomen op € 55.000 (N).

Inhuur Project Tijdelijke huisvesting

Voor het project Tijdelijke huisvesting is geen bedrag begroot in 2024. In de eerste twee kwartalen van 2024 is zowel een projectleider als een vastgoedmedewerker ingehuurd voor dit project. We stellen de begroting bij met € 75.000 (N). Ook zijn de algemene kosten te laag begroot. De verwachting is dat in het totaal € 15.000 (N) extra budget nodig is in 2024.

Programma Wonen

Doordat het Programma Wonen een zorgvuldig besluitvormingsproces heeft doorlopen is dit programma later vastgesteld dan gepland. Hierdoor is de slottermijn van Companen in 2024 uitgekomen in plaats van in 2023, voor een bedrag van € 17.000 (N).

Monumentensubsidies

Er is tot 1 oktober een stevige onderbenutting van de subsidieregeling. De verwachting is dat dit niet wordt ingelopen in het laatste kwartaal van 2024. We verlagen het lastenbudget met € 14.000 (V).

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

<i>Ruimtelijke Ordening</i>	2024			
Bijstellingen	- 264.500 N			

2B - ECONOMISCHE ONTWIKKELING

Geen onderwerpen

2C - FYSIEKE LEEFOMGEVING**Reserve en voorziening Afvalstoffenheffing**

In de reserve afvalstoffenheffing zijn de positieve resultaten van de afgelopen jaren verwerkt. Echter de richtlijnen zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten (BBV), laten deze verwerking niet toe. De resultaten voor een totaalbedrag van € 155.000, hadden toegevoegd moeten worden aan een te vormen voorziening. Bij de Voorjaarsnota 2023 is deze verwerking opgenomen en begroot. Bij de Jaarrekening 2023 heeft de daadwerkelijke onttrekking aan de reserve afvalstoffenheffing wel plaatsgevonden maar is er abusievelijk niet aan de voorziening gedoteerd. Het 'voordeel van de onttrekking' werd hierdoor onderdeel van het vastgestelde exploitatieresultaat 2023. Voor een rechtmatige verantwoording dient in 2024 de lastenboeking, dit is de dotatie aan de voorziening van € 155.000 (N), alsnog verwerkt te worden. De onttrekking vindt plaats aan de algemene reserve. Zie ook programma 3c Financiën - reserves.

Inhuur Projectleiding inbestedingstraject Beheer Buitenruimte (ROVA)

Om uitvoering te geven aan de Bestuursopdracht Taakuitvoering beheer openbare ruimte, is een project gestart binnen team Realisatie & Beheer. De kosten voor het project betreffen de inhuur van een specialistisch bureau. Deze kosten om het project te kunnen uitvoeren zijn niet in de Begroting 2024 opgenomen en ook niet in de voorjaarsnota. Om deze reden verwerken we de mutatie in de najaarsnota voor een bedrag van € 130.000 (N).

Bijdrage Hattem aan de op- en afrit A28

Hattem dient in het totaal € 1.000.000 bij te dragen aan de op- en afrit A28, de aansluiting bij Wezep/H2O. In 2023 is € 750.000 voldaan. In 2024 betalen we het restantbedrag van € 250.000 (N). Er is een bestemmingsreserve opgebouwd van € 250.000 vanuit de resultaatbestemming bij de Jaarrekening 2023. Voorgesteld wordt de bestemmingsreserve in te zetten ter dekking van de lasten in 2024. Zie hiervoor programma 3c Financiering en dekkingsmiddelen.

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

<i>Fysieke leefomgeving</i>	2024			
Bijstellingen	- 535.000 N			

Zie programma 3c voor de reservemutaties van onttrekkingen ad € 405.000

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

Raming Programma 2 Wonen, werken en recreëren	Begroting			
	2024			
Totaal relevante ontwikkelingen / bijstellingen	- 799.500 N			
Totaal budgetaanpassingen < € 10.000				
Kapitaallasten				
Dekking onvoorziene uitgaven				

Zie programma 3c voor de reservemutaties van onttrekkingen ad € 405.000

PROGRAMMA 3 - BESTUREN EN ORGANISEREN

Stand van zaken investeringen

Geen onderwerpen

RELEVANTE FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN

3A - BESTUREN EN NETWERKEN

Controlekosten externe accountant

Op basis van de afrekeningen van de controlekosten over de boekjaren 2022 en 2023, is de verwachting dat het budget 2024 ontoereikend zal zijn voor afgerond € 40.000 (N).

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

<i>Besturen en netwerken</i>	2024			
Bijstellingen	- 40.000 N			

3B – DIENSTVERLENING

Geen onderwerpen

3C - FINANCIERING EN DEKKINGSMIDDELEN

Alliander

De in 2024 uitgekeerde rente en dividend over het boekjaar 2023 valt eenmalig € 115.000 (V) hoger uit. Vanwege een hogere winst over 2023 dan begroot en vanwege de verkoop van een bedrijfsonderdeel in 2024 waarvan een deel van de verkoopopbrengst als eenmalige extra bedrag aan de aandeelhouders wordt uitgekeerd.

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Het in 2024 uitgekeerde dividend over het boekjaar 2023 valt eenmalig € 15.000 (V) hoger uit vanwege een hogere winst dan begroot.

Vitens

In het jaarverslag over boekjaar 2023 geeft Vitens aan dat er geen dividend wordt uitgekeerd. In de Begroting 2024 Hatterem was er wel met een dividenduitkering 2023 - uit te keren in 2024 - rekening gehouden en daarom wordt het begrote bedrag van € 10.000 (N) afgeraamd.

Meicirculaire Gemeentefonds 2024

De uitkomst van deze circulaire resulteert voor het jaar 2024 in een hogere algemene uitkering van € 371.300 (V) en een hogere integratie-uitkering Participatie (sociaal domein) van € 114.000 (V).

Septembercirculaire Gemeentefonds 2024

De uitkomst van deze circulaire resulteert voor het jaar 2024 in een hogere algemene uitkering van € 165.875 (V) en hogere lasten van € 21.303 (N). We verhogen het inhuurbudget vanwege de invoering van de Wet Betaalbare huur waarvoor de gemeente extra middelen ontvangt om de wet goed in te kunnen voeren.

Toeristenbelasting

De definitieve vaststelling van de aanslagen toeristenbelasting 2023 valt lager uit dan de voorlopige aanslagen voor een bedrag van € 15.700 (N).

Onroerendezaakbelasting (OZB)

De opbrengsten OZB vallen hoger uit begroot, voor een totaalbedrag van € 81.400 (V).

Reserves en reservemutaties

- *Overschot Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen (MO/BW) uit 2023*
Voorgesteld wordt het ontvangen overschot van € 113.000 (N) te doteren aan de reserve Sociaal Domein - deel MO/BW. Zie ook programma 1c Zorg.
- *Overheveling van regionaal naar lokaal budget 2024 MO/BW regio Oost-Veluwe*
Voorgesteld wordt het overgehevelde regionale budget van € 4.500 (N) te doteren aan de reserve Sociaal Domein - deel MO/BW. Zie ook programma 1c Zorg.
- *Vrijval reserve Sociaal Domein - deel MO/BW*
De reserve wordt jaarlijks gevoed met het overschot uit budget MO/BW van de regio Oost-Veluwe. De berekende stand van de reserve per ultimo 2024 is € 1,2 mln. Rekening houdende met een jaarlijkse onttrekking voor de inloop GGZ de komende 4 jaar en een 'ondergrens/buffer' van € 0,5 mln., wordt voorgesteld om eenmalig € 600.000 (V) vrij te laten vallen ten gunste van de algemene middelen (lees: het resultaat van de najaarsnota).
- *Inzet algemene reserve ten behoeve van voorziening Afvalstoffenheffing*
Voor een rechtmatige verantwoording dient in 2024 de dotatie aan de voorziening alsnog boekhoudkundig verwerkt te worden. De onttrekking vindt plaats aan de algemene reserve voor € 155.000 (V). Zie ook programma 2c Fysieke leefomgeving.
- *ICT SAAS-oplossingen: uitgaven ICT software in relatie tot de algemene reserve*
De onttrekking ten laste van de algemene reserve ter dekking van de uitgaven ICT software bedraagt € 553.900 (V).
De toevoeging ten gunste van de algemene reserve vanwege de vrijval van afschrijvingslasten bedraagt in het totaal € 178.700 (N). Zie programma 4a Bedrijfsvoering.
- *Bijdrage Hattem aan de op- en afrit A28*
De onttrekking ten laste van de algemene reserve ter dekking van de bijdrage aan de op- en afrit A28 bedraagt € 250.000 (V). Zie ook programma 2c Fysieke leefomgeving.

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

<i>Financiering en dekkingsmiddelen</i>	2024			
Bijstellingen	816.000 V			
Verrekening met reserves *	1.262.700 V			

* Waarvan onttrekking € 1.558.900 (V) en toevoeging € 296.200 (N) aan reserves

3D - GEMEENTELIJKE ORGANISATIE

Geen onderwerpen

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

Raming Programma 3 Besturen en organiseren	Begroting			
	2024			
Totaal relevante ontwikkelingen / bijstellingen	776.000 V			
Totaal budgetaanpassingen < € 10.000				
Kapitaallasten				
Verrekening met reserves (per saldo) *	1.262.700 V			

* Waarvan onttrekkingen € 1.558.900 (V) en toevoegingen € 296.200 (N) aan reserves.

Zie programma 3c Financiering en dekkingsmiddelen

PROGRAMMA 4 - BEDRIJFSVOERING EN OVERHEAD

Stand van zaken investeringen

Geen onderwerpen

RELEVANTE FINACIELE ONTWIKKELINGEN

4A - BEDRIJFSVOERING

ICT SAAS oplossingen

Het was oorspronkelijk de bedoeling dat applicaties M2A eigendom zouden worden van de gemeente. Volgens BBV-voorschriften mogen implementatiekosten van SAAS-applicaties (Software As A Service-oplossing) niet worden geactiveerd. Dit is in 2023 hersteld bij de jaarrekening. In de primaire begroting 2025 zijn de lasten van de SAAS oplossing opgevoerd in de exploitatie en niet als investering.

In 2024 wordt de herstelactie opgenomen in de najaarsnota.

De uitgaven van € 553.900 (N) worden opgevoerd als lasten. Met dekking uit algemene reserve. De vrijval van de afschrijvingslasten op investeringen, zowel van de gerealiseerde/geactiveerde investeringen ad € 134.100 (V) als van de voorgenomen investeringen ad € 44.600 (V), worden toegevoegd aan de algemene reserve. Zie programma 3c Financiering en dekkingsmiddelen onder Reserves.

Kosten financieel advies

Het budget voor specialistische ondersteuning op het gebied van belastingen en fiscale zaken is ontoereikend en wordt verhoogd met € 20.000 (N).

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

<i>Bedrijfsvoering</i>	2024			
Bijstellingen	- 395.200 N			

Zie programma 3c voor de reservemutaties van onttrekkingen ad € 553.900 en toevoegingen ad € 178.700

4B - PERSONELE INFORMATIE

Personele kosten

Er is een berekening gemaakt van de verwachte personele lasten voor heel 2024. Deze berekening is gebaseerd op de werkelijke geboekte bruto salariskosten tot en met september. En de geboekte facturen van inhuur en inleenpersoneel tot en met medio oktober.

De salariskosten van september zijn geëxtrapoleerd voor het vierde kwartaal. Waarbij rekening is gehouden met de salariskosten voor nieuwe medewerkers die in het derde kwartaal starten met hun dienstverband voor de gemeente Hattem.

Voor inleenpersoneel is op basis van de ontvangen facturen een inschatting gemaakt van de nog te verwachten kosten. Hierbij is rekening gehouden met de afname van inhuur doordat er in de loop van 2024 steeds meer vacatures zijn ingevuld door medewerkers die in dienst zijn/komen van de gemeente Hattem.

De verwachting is dat de overschrijding van de budgetten personele lasten € 600.000 zal zijn. Vanwege een restantbudget bruto salariskosten van € 1,7 mln. en een overschrijding van het integrale

inhuurbudget met € 2,3 mln. Het bedrag is opgebouwd uit loonsomgebonden inhuur en inhuur voor specifieke opdrachten.

In deelprogramma 2a Ruimtelijke ordening, 2c Fysieke leefomgeving en in 3c Financiering is inhuur voor specifieke opdrachten verantwoord. Het inhuurbudget voor deze categorie is in totaal met afgerond € 350.000 bijgesteld. In deelprogramma 4b Personele informatie stellen we het budget voor loonsomgebonden inhuur bij met € 250.000 (N).

Het restantbudget bruto salariskosten is te verklaren doordat de openstaande vacatures voor een heel jaar worden begroot. Samen met medewerkers die in de loop van 2024 uit dienst zijn gegaan, is het evident dat er een restantbudget zal zijn in 2024. De overschrijding van het inhuurbudget valt te verklaren doordat het invullen van de vacatures die zijn ontstaan vanuit de formatie in het kader van de basis op orde enige tijd heeft gevraagd. Hierover is de raad door middel van een raadsinformatie in september geïnformeerd. Aan het begin van het vierde kwartaal zijn, mede als gevolg van de arbeidsmarktcampagne en de inzet van een recruiter, in totaal circa 35 vacatures succesvol ingevuld. Dit heeft ervoor gezorgd dat we voor een aantal functies na lange tijd niet meer afhankelijk zijn van externe inhuur en we onze kernbezetting daadwerkelijk versterken. Voorbeelden van deze functies zijn: adviseur verkeer en mobiliteit, beheerder groen en ecologie, beleids-medewerker veiligheid, adviseur finance en control en juridisch adviseur vergunningen.

Daarnaast hebben we te maken met een aantal vacatures die zeer moeilijk invulbaar zijn. Zoals in de kadernota is opgenomen, zijn we voor het uitfaseren van de externe inhuur afhankelijk van de mate waarin we in staat zijn onze kernbezetting te versterken. Dit is op een aantal plekken gelukt, maar nog niet in de gehele breedte van de organisatie. Voorbeelden van functies die lastig in te vullen zijn: juridisch adviseur vergunningen en projectleiders voor zowel de civiele projecten als voor gebiedsontwikkeling. Voor deze functies zijn we nog afhankelijk van externe inhuur. Het is evident dat inhuur hogere kosten met zich meebrengt dan eigen personeel en dat maakt dat er sprake is van een overschrijding.

Het integrale inhuurbudget is dus opgebouwd uit twee categorieën. De loonsomgebonden inhuur is gekoppeld aan de invulling van vacatures om de eigen kernbezetting te versterken. De inhuur voor specifieke opdrachten - zoals transformatie van het Veen, tijdelijke huisvesting, Omgevingswet en inbesteding beheer buitenruimte – wordt gedekt uit projectbudgetten en is geen onderdeel van de exercitie om de externe inhuur af te bouwen.

In de Jaarrekening 2024 zullen we specifiek rapporteren over de loonsomgebonden inhuurkosten ten opzichte Jaarrekening 2023.

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

<i>Personele informatie</i>	2024			
Bijstellingen	- 250.000 N			

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

Raming Programma 4 Bedrijfsvoering en Overhead	Begroting			
	2024			
Totaal relevante ontwikkelingen / bijstellingen	- 645.200 N			
Totaal budgetaanpassingen < € 10.000				
Kapitaallasten				
Dekking onvoorziene uitgaven				

Zie programma 3c voor de reservemutaties van onttrekkingen ad € 553.900 en toevoegingen ad € 178.700

B. BIJSTELLING RAMINGEN 2024

In de onderstaande tabel is de situatie na de vaststelling van de Voorjaarsnota 2024 en de bijstellingsmaatregelen in de Najaarsnota 2024 weergegeven.

Raming	Begroting			
	2024			
Saldo begroting na voorjaarsnota	- 538.700 N			
Recapitulatie mutaties Najaarsnota:				
P1 - Sociaal sterk				
1a - opgroeien en ontwikkelen	- 500.000 N			
1b – werk	- 357.000 N			
1c – zorg	212.500 V			
1d - welzijn en sport	154.000 V			
P2 - Wonen, werken en recreëren				
2a - ruimtelijke ontwikkeling	- 264.500 N			
2b - economische ontwikkeling	0			
2c - fysieke leefomgeving	- 535.000 N			
P3 - Besturen en organiseren				
3a - netwerken en besturen	- 40.000 N			
3b - dienstverlening	0			
3c - financiën	816.000 V			
3d - gemeentelijke organisatie	0			
P4 - Bedrijfsvoering / overhead				
4a - bedrijfsvoering en overhead	- 395.200 N			
4b - personeel	- 250.000 N			
Investerings (kapitaallasten)	0			
Totaal budgetaanpassingen < € 10.000	0			
Totaal mutaties Najaarsnota in exploitatie	- 1.159.200 N			
Totaal dekkingsmiddelen onvoorziene uitgaven				
Totaal dekkingsmiddelen verrekening reserves	1.262.700 V			
Saldo bijstellingen Najaarsnota	103.500 V			
Saldo begroting na bijstellingen Najaarsnota	- 435.200 N			

C. STAND VAN ZAKE INVESTERINGEN 2024

In de najaarsnota worden investeringen opgenomen die hetzij nieuw zijn ten opzichte van de primaire begroting 2024, hetzij al wel zijn opgenomen in het Meerjaren Investeringsprogramma (MIP) maar waarvan het beschikbaar gestelde investeringskrediet ontoereikend is.

De raad wordt voorgesteld om een nieuw dan wel aanvullend krediet beschikbaar te stellen. Na afronding van het project worden de kapitaallasten opgenomen in de begroting 2025-2028.

In de onderstaande tabel zijn de betreffende investeringen opgenomen en onder de tabel de teksten zoals ook opgenomen in de programma's.

Najaarsnota 2024 - Investerings			
<u>Investing</u>	<u>Progr.</u>	<u>Nieuw / Bestaand</u>	<u>Krediet</u>
Renovatie sportvelden	1 Sociaal	bestaand	140.000
Herinrichting Dorpsweg/Eijerdijk	2 Ruimte	bestaand	430.000
Totaal			570.000

Renovatie sportvelden

(investeringsnummers 945190 en 945191, programma 1 Sociaal sterk)

Uitbreiding van de geraamde werkzaamheden en de aanschaf van extra materialen zorgt ervoor dat er een aanvullend investeringskrediet van € 140.000 benodigd is. De werkzaamheden worden zoals gepland afgerond in 2025. Door de aanvullende investeringen nemen de kapitaallasten toe met € 16.000 (N) vanaf 2026.

Herinrichting Dorpsweg/Eijerdijk

(investeringsnummers 942257 en 947220, Programma 2 Wonen, werken en recreëren)

Voor groot onderhoud en herinrichting van de wegen en de openbare ruimte van de Dorpsweg, Eijerdijk, Verlengde Parklaan (Eijerdijk tot Brandweerkazerne) en de kruising Eijerdijk-Rozenboomspoor-Hogenkamp heeft de raad investeringskredieten verstrekt.

In 2022 is het project aanbesteed, maar kon niet worden gestart met de uitvoering in verband met de lange levertijden van de gebakken materialen door de energiecrisis. In de zomer van 2023 is met de uitvoering gestart met het deel Eijerdijk, Verlengde Parklaan, kruispunt Rozenboomspoor. De uitvoering van de Dorpsweg zou hierop aansluitend worden uitgevoerd, echter door een bezwaar tegen het Groenplan via de bezwaarprocedure en later een beroep bij de rechtbank ligt de uitvoering sinds het najaar van 2023 stil.

Door meerdere redenen vallen de kosten voor de uitvoering van dit project hoger uit dan destijds begroot:

- hoge inflatie van de afgelopen jaren, met in het bijzonder de extreme prijsstijging van de gebakken materialen door de energiecrisis;
- aanpassingen in het ontwerp i.v.m. voortschrijdende inzichten;
- uitbreiding van de scope van het project door het Groen in het werkgebied integraal mee te nemen;
- Verdragingskosten door de bezwaarprocedure en het beroep bij rechtbank.

Op dit moment is het beroep nog in behandeling bij de rechtbank. De herstart van de werkzaamheden is afhankelijk van de uitspraak van de rechtbank. Doordat niet duidelijk is wanneer de werkzaamheden herstart kunnen worden is het momenteel nog niet duidelijk wat de totale meerkosten zijn door de opgelopen vertraging. In deze najaarsnota wordt een aanvullend investeringskrediet van € 430.000 gevraagd om de extra kosten te dekken die tot nu toe zeker zijn. Het resterende deel van het extra benodigd krediet zal worden opgevoerd zodra met zekerheid kan worden aangegeven wat de hoogte van dit extra krediet is.

D. MUTATIES INZETBARE RESERVES EN VOORZIENINGEN

De reservemutaties zijn:

- **Overschot Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen (MO/BW) uit 2023**
Voorgesteld wordt het ontvangen overschot van € 113.000 (N) te doteren aan de reserve Sociaal Domein - deel MO/BW. Zie ook programma 1c Zorg.
- **Overheveling van regionaal naar lokaal budget 2024 MO/BW regio Oost-Veluwe**
Voorgesteld wordt het overgehevelde regionale budget van € 4.500 (N) te doteren aan de reserve Sociaal Domein - deel MO/BW. Zie ook programma 1c Zorg.
- **Vrijval reserve Sociaal Domein - deel MO/BW**
De reserve wordt jaarlijks gevoed met het overschot uit budget MO/BW van de regio Oost-Veluwe. De berekende stand van de reserve per ultimo 2024 is € 1,2 mln. Rekening houdende met een jaarlijkse onttrekking voor de inloop GGZ de komende 4 jaar en een '*ondergrens/buffer*' van € 0,5 mln., wordt voorgesteld om eenmalig € 600.000 (V) vrij te laten vallen ten gunste van de algemene middelen (lees: het resultaat van de najaarsnota).
- **Inzet algemene reserve ten behoeve van voorziening Afvalstoffenheffing**
Voor een rechtmatige verantwoording dient in 2024 de dotatie aan de voorziening alsnog boekhoudkundig verwerkt te worden. De onttrekking vindt plaats aan de algemene reserve voor € 155.000 (V). Zie ook programma 2c Fysieke leefomgeving.
- **ICT SAAS-oplossingen: uitgaven ICT software in relatie tot de algemene reserve**
De onttrekking ten laste van de algemene reserve ter dekking van de uitgaven ICT software bedraagt € 553.900 (V).
De toevoeging ten gunste van de algemene reserve vanwege de vrijval van afschrijvings-lasten bedraagt in het totaal € 178.700 (N). Zie programma 4a Bedrijfsvoering.
- **Bijdrage Hattem aan de op- en afrit A28**
De onttrekking ten laste van de algemene reserve ter dekking van de bijdrage aan de op- en afrit A28 bedraagt € 250.000 (V). Zie ook programma 2c Fysieke leefomgeving.

In het totaal wordt € 1.558.900 onttrokken uit de reserves, waarvan € 600.000 vrijval reserve Sociaal domein (deel MO/BW), ten gunste van het resultaat van de najaarsnota. En onttrekkingen van € 958.900 ter dekking van de begrote lasten in de najaarsnota. In het totaal wordt € 296.200 toegevoegd aan de reserves. Zodat er per saldo € 1.262.700 aan de reserves onttrokken wordt.

ADVIES

Samenvattend adviseren wij U om de voortgangsrapportage najaarsnota 2024 vast te stellen en:

1. De begroting te wijzigen overeenkomstig de in de najaarsnota opgenomen mutaties in de exploitatie;
2. Investeringskredieten beschikbaar te stellen overeenkomstig het in de najaarsnota opgenomen overzicht '*Investeringen*';
3. Het incidentele positieve saldo van de Najaarsnota 2024 van € 103.500 te verrekenen met de algemene reserve.

November 2024

Het college van burgemeester en wethouders van Hattem,

de secretaris,

de burgemeester,